

Sygn. akt II Ca 956/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Dasiewicz - Kowalczyk

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2017 r. we Wrocławiu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy w postępowaniu uproszczonym

z powództwa (...)

przeciwko M. W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Śródmieścia we Wrocławiu

z dnia 16 marca 2017 r.

oraz na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie o kosztach zawarte w punkcie IV wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Śródmieścia we Wrocławiu

z dnia 16 marca 2017 r.

sygn. akt IX C 723/16

I. oddala apelację strony powodowej;

II. oddala zażalenie pozwanego;

III. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sygn. akt II Ca 956/17

UZASADNIENIE

Apelacja strony powodowej oraz zażalenie pozwanego nie zasługiwały na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy – stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c., uzasadnienie wyroku ograniczył do wyjaśnienia podstawy prawnej orzeczenia z przytoczeniem przepisów prawa.

W odniesieniu w pierwszym rzędzie do wywiedzionej przez (...) apelacji, to Sąd Rejonowy trafnie rozstrzygnął w przedmiocie żądania, z którym wystąpiła strona powodowa. W ocenie Sądu II instancji Sąd Rejonowy dokonał

prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Odwoławczy przyjął za własne. Sąd ten również dokonał trafnej oceny wywiedzonego żądania, brak było zatem podstaw do podważenia wydanego w sprawie rozstrzygnięcia w zakresie istoty sprawy.

W rozpatrywanej sprawie (...) domagał się zasądzenia od pozwanego M. W. zapłaty należności z tytułu czesnego (2450 zł za semestr zimowy w roku akademickim 2012/2013) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 6 października 2012r., czyniąc tego podstawą umowę nr (...) z dnia 25 września 2009r. o warunkach wnoszenia opłaty za studia niestacjonarne. Pozwany nie kwestionował związania stron rzeczoną umową jak i swego zobowiązania w zakresie należności głównej (2450 zł) stanowiącej nieziszczone czesne za studia niestacjonarne, którą to też należność w toku postępowania (7.07.2016r.) uiszczył, a co skutkowało również cofnięciem pozwu w tym zakresie, z jego podtrzymywaniem w zakresie roszczenia odsetkowego za okres od 6 października 2012r. do dnia 7 lipca 2016r.. Pozwany zanegował początkowy termin naliczenia odsetek ustawowych za opóźnienie wskazywany przez stronę powodową (6 październik 2012r.), uznając w tym względzie za właściwą datę doręczenia pozwanemu decyzji Rektora z 21 września 2015r.

Kwestią sporną w niniejszym postępowaniu pozostawał, zatem wyłącznie termin, od jakiego stronie powodowej należne są odsetki ustawowe za opóźnienie od należności głównej. Sąd I instancji słusznie nie znalazł podstaw do akceptacji w tym względzie stanowiska (...), trafnie przyjmując datę 12 sierpnia 2015r. jako początkową dla możliwości naliczania odsetek, nie uchybiając przy tym normom prawa materialnego wyartykułowanym w apelacji (art. 65 ust 2 kc i art. 481 kc). Stanowisko Sądu Rejonowego znajduje oparcie przede wszystkim w treści umowy jaką związane były strony, której to Sąd I instancji dokonał wnikliwej analizy i prawidłowej interpretacji. Trudno dopatrzeć się uchybień w tym względzie zarzucanych w apelacji. Na gruncie przepisu art. 65 kc przyjmuje się, jeśli chodzi o oświadczenia woli wyrażone w formie pisemnej, że ich sens ustalać należy z uwzględnieniem tekstu dokumentu, w którym zostały zawarte. W procesie interpretacji tekstu podstawowa rola przypada językowym regułom znaczeniowym. Wykładni poszczególnych wyrażen dokonuje się z uwzględnieniem kontekstu, w tym także związków treściowych występujących między zawartymi w tekście postanowieniami. Prawidłowa wykładnia umowy powinna, zgodnie z przepisem art. 65 § 2 kc, uwzględniać w pierwszym rzędzie badanie zgodnego zamiaru stron i celu umowy, nie może jednak pomijać jej tekstu, którego sens należy ustalać za pomocą językowych reguł znaczeniowych. Wykładnia umowy nie może prowadzić do wniosku, iż zamiarem stron było zawarcie odmiennych postanowień od tych, które zostały wyrażone na piśmie.

Umowa określała termin w jakim student zobowiązany był do realizacji opłaty semestralnej czesnego (§4), a jednocześnie w sposób szczególnie uregulowana została kwestia płatności w sytuacji rozwiązania umowy – w jakim to zakresie w §7 ust 1 umowy zawarto regulację odnoszącą się do istnienia nadpłaty po stronie studenta, a w §7 ust 2 istnienia zaległości.

Zgodnie z treścią umowy student zobowiązany był uiszczać opłatę za studia semestralnie w terminach do dnia 5 października każdego roku akademickiego – za semestr zimowy, do dnia 28 lutego każdego roku akademickiego – za semestr letni, a za pierwszy semestr – w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy (§ 4 ust. 1). W przypadku nieuiszczenia w obowiązującym terminie opłaty, student mógł być skreślony z listy studentów (§ 4 ust. 4). Jeżeli na dzień rozwiązania umowy student zalegał z opłatą, był on zobowiązany wnieść tę opłatę w wysokości przypadającej do dnia rozwiązania umowy. Wysokość zaległej opłaty obliczało się następująco: opłatę semestralną dzielilo się przez liczbę dni kalendarzowych w okresie zajęć dydaktycznych i mnożyło się przez liczbę dni przypadających na okres od pierwszego dnia zajęć dydaktycznych do dnia rozwiązania umowy. Wysokość zaległej opłaty ustalał dziekan w drodze decyzji. Decyzja dziekana nie była decyzją administracyjną w rozumieniu przepisów kodeksu postępowania administracyjnego. W przypadku braku zaległej opłaty w terminie 21 dni, licząc od dnia rozwiązania umowy, uczelnia dochodziła należności z tytułu zaległych opłat za świadczone usługi edukacyjne w postępowaniu cywilnym, po uprzednim pisemnym wezwaniu do zapłaty (§ 7 ust. 2).

Skoro zatem umowa niezależnie od określonego w §4 terminu uiszczania opłat przewidywała w §7 umowy uregulowanie szczególne dotyczące sytuacji rozwiązania umowy – jaka to dotyczy pozwanego – to zapisy §7 ust 2

umowy winny znaleźć zastosowanie, jak słusznie przyjął Sąd Rejonowy. Nie sposób przy tym zaakceptować poglądu strony powodowej, iż zapis §7 ust 2 dotyczy sytuacji, gdy student skreślany jest w trakcie semestru i zachodzi konieczność ustalenia opłaty proporcjonalnie. Nie wynika to z treści umowy, jak w przypadku zapisu w §7 ust, 1 w którym jasno mowa o rozwiązaniu umowy przed końcem semestru. Za pomocą reguł wskazanych w art. 65 kc nie można uzupełniać umowy o treści, jakie z niej nie wynikają. Skoro umowa obowiązek płatności czesnego reguluje dwutorowo to jest ogólnie (§4) oraz szczegółowo w sytuacji rozwiązania umowy (§7) to ten sposób szczególnie znaleźć winien odniesienie, jak słusznie uznał Sąd Rejonowy. Inne wnioskowanie jakie prezentuje strona powodowa pozbawione jest podstaw.

Zgodnie ze wskazanym zapisem umowy (§7 ust 2) wysokość zaległej opłaty określał Dziekan w drodze decyzji a jednocześnie miała ona być uiszczona w terminie 21 dni od dnia rozwiązania umowy. Do rozwiązania umowy doszło na podstawie decyzji z dnia 15 lutego 2013 r. o skreśleniu pozwanego z listy studentów, jaką to doręczono M. W. 21 lutego 2013r.. Treść decyzji bezspornie nie zawiera jednak określenia wysokości zaległości z tytułu opłat po stronie pozwanego, co za tym idzie 21 dniowy termin przewidziany w umowie na zapłatę nie mógł rozpocząć biegu. Wysokość zaległości została określona dopiero w decyzji z dnia 16 lipca 2015 r., którą pozwany odebrał w dniu 21 lipca 2015 r. Tak późne ustalenie należności jaką zapłacić winien pozwany, skutkowało tym, iż za czas wcześniejszy stronie pozwanej odsetki należące się nie mogą. Obowiązek zapłaty zaległości aktualizowało rozwiązanie umowy połączone z ustaleniem należności, co zrealizowane zostało w lipcu 2015r. Uwzględniając zatem uzgodniony między stronami termin zapłaty zaległości w przypadku rozwiązania umowy (21 dni), datę doręczenia decyzji z 16 lipca 2015r. (21 lipca 2015r) - to termin zapłaty należności w kwocie 2.450 zł przypadał na dzień 11 sierpnia 2015r. jak słusznie uznał Sąd Rejonowy. Tym samym zasadnym było żądanie pozwu zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 2450 zł od powyższej daty do dnia zapłaty kwoty należności głównej (7 lipca 2016r.), co dawało sumę 165,06 zł jaka też słusznie uwidoczniła została w zaskarżonym wyroku, jako stronie powodowej należna. Roszczenie odsetkowe w pozostałym zakresie, jako niezasadne Sąd Rejonowy słusznie oddalił.

Ogólnikowa polemika podjęta w apelacji stanowisko Sądu I instancji negującej, nie mogła zatem odnieść oczekiwanego skutku.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie przepisu art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie I sentencji.

W odniesieniu do wywiedzonego przez pozwanego zażalenia na rozstrzygnięcie o kosztach postępowania, Sąd Okręgowy uznał je za bezzasadne. Pozwany w zażaleniu domagał się odstąpienia od obciążenia go kosztami na rzecz strony powodowej w oparciu o przepis art. 102 kpc, niemniej Sąd Okręgowy nie znalazł ku temu podstaw.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten realizuje zasadę słuszności i stanowi wyjątek od ogólnej reguły obciążania stron kosztami procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę jest zobowiązana zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie wszystkie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 § 1 k.p.c.) - tzw. zasada odpowiedzialności za wynik procesu. Przepis art. 102 k.p.c. jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej, wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Nie konkretyzuje on pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi. Całokształt okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego przepisu powinny być przy tym ocenione z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (por. postanowienie SN z dnia 17 kwietnia 2013 r., V Cz 107/12, LEX nr 1341715; z dnia 24 października 2012 r., IV Cz 61/13 LEX nr 1389013). Według doktryny do okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek zastosowania dyspozycji omawianego przepisu zaliczyć można nie tylko te związane z samym przebiegiem postępowania, ale również dotyczące sytuacji życiowej strony (por. postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2007 r., I Cz 110/07, niepubl.). Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń. Drugie natomiast wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony, z tym jednak zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację majątkową.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie szczególny wypadek nie zaistniał. Pozwany nie przytoczył żadnych okoliczności, które uzasadniałyby zastosowanie normy art. 102 kpc. Jak już wyżej wskazano sama zła sytuacja finansowa strony przegrywającej nie stanowi podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c. - od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba, że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 11 lipca 2014 r. I ACa 209/14 LEX nr 1506655; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 grudnia 2014 r. V ACa 799/14 LEX nr 1659055). W niniejszej sprawie takich okoliczności zabrakło.

Żalący, co w sprawie było bezsporne, od lipca 2015r. wiedział o obowiązku zapłaty na rzecz strony powodowej, niemniej go nie realizował na przestrzeni kolejnych wielu miesięcy, czyniąc to dopiero, gdy strona powodowa wniosła pozew do Sądu. Pozwany ponosi zatem pełną odpowiedzialność za zainicjowany proces sądowy, bowiem doprowadziła do niego jego w pełni świadoma zwłoka w płatności. To, że pozwany odwołał się od lipcowej decyzji dziekana oceny tej nie zmienia. Pozwany na początku października 2015r. (7 miesięcy przed wniesieniem pozwu) otrzymał decyzję prorektora z 21 września 2015r. utrzymującą w mocy decyzję z 16 lipca 2015r., zyskując jednocześnie pouczenie o braku możliwości jej zaskarżenia. Pozwany dalej należności jednak nie uścił, wyrażając w kolejnym piśmie wystosowanym do strony powodowej swój sprzeciw co do żądania zapłaty. To, że pozwany na etapie przedsądowym nie zgadzał się z obowiązkiem zapłaty – tegoż obowiązku nie niweczyło i nie mogło w żaden sposób rzutować na zasadność obciążenia go kosztami postępowania sądowego, tym bardziej, iż na jego etapie żalący należność główną uścił, uznając ją tym samym i nie polemizując w ogóle z jej zasadnością. Jednocześnie okoliczność, iż strona powodowa dopiero w 2015r. (a więc po ponad dwóch latach od skreślenia pozwanego z listy studentów), określiła kwotę zobowiązania w decyzji z lipca 2015r., rzutowała jedynie na zakres roszczenia odsetkowego, pozostając bez wpływu na kwestię kosztów postępowania w wymiarze oczekiwanym przez żalącego. Dalej zauważa Sąd Okręgowy, iż również okoliczność, iż pozwany zrealizował objęte pozwem żądanie, co do kwoty 2450 zł zaraz po otrzymaniu pozwu i nakazu zapłaty, nie miała istotnego znaczenia w kontekście normy art. 102 kpc, skoro pozwany od wielu miesięcy przed wniesieniem pozwu miał świadomość swojego zobowiązania i w pełni świadomie go nie realizował. To, zatem że spełnił je zaraz po otrzymaniu pozwu nie zmienia oceny jego postępowania na etapie przedsądowym, jako nierzetelnego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397§2 kpc zażalenie oddalił, co znalazło wyraz w pkt II sentencji.

Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego (pkt III) oparto na przepisie art. 98 kpc i § 2 pkt 2 w zw. z §10 ust 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Żalący przegrał zażalenie w całości, zatem stronie powodowej jako wygrywającej należy się zwrot poniesionych kosztów postępowania zażaleniowego, o których zasądzenie wniosła w odpowiedzi na zażalenia, a na które złożyły się koszty zastępstwa procesowego w wysokości 120 zł